

פנקס ה עם אדר היקר סג

יש התרבות ספרותית נמוכה, שאינה באה מפני אימוץ כוח היצירה ותוספות אור הנשמה, אלא מפני נמיכות המדרגה של היוצר, שאיננו ראוי לקלוט בעצמו שום קניין רוחני, והוא משלח החוצה ומוליד הרבה, דוגמת היצורים הקטנים והשרצים שהם פרים ורבים מאד. ויש מין נעלה, שריבוייו בא מפני שפע אור הנשמה, מפני שהעולם השכלי איננו פוסק מהופיע תמיד הופעות לאין קץ ותכלית. אי אפשר להסביר בהגבלה מיוחדת עד כדי להכיר את הקו המפריד בין היצירות הללו. הדברים מסורים יותר לחוש הבינה של העסוק ביצירות עצמם. חוש הריח הרוחני מבחין הוא בין אור חדש הנובע ממבוע הקודש, שסיבת חידושו היא התאמצות החיים העליונים המאירים את החיים השפלים, לרדת לתוכם, להעלותם ולהיטיבם, ובין יצירה פרכוסית שאינה נעלה מכל התנועות הגשמיות השפלות, הבאה מתוך החולשה המדעית והמוסרית שלא סגלה לה את אומץ השתיקה.

מוסה"ק - עת לחשות ועת לדבר ח

הירוס גדול בא במערכי הרוח, כשמופיע האור הפנימי של עת לחשות, והאילמות הקדושה העליונה בכל הוד כבודה ובכובד משאה היא ממלאה את כל הנשמה, אם ימרוד בה האדם, ויפרץ לדבר, מרידה זו במלכות הדומיה מחרבת את כל בנינו, כל האוצר של התנוס ושל היושר, של העומק ושל ההתקשרות העליונה, הכל מתרוסס. והוא צריך אחר כך, אם ירצה לבנות את הריסותיו, לכוון הכל מחדש, והמשכיל בעת ההיא ידום. אמנם כאשר יתן להדומיה את כבודה בעת הופעתה, אז תנהיג היא את משטרה, תכוון את אולמיה, תחדור בעמקיה ותבא עד נבכי תהומיה, ומתוכה תוציא פארות וענפים נאדרים בכח צומח גדול ורענן, השיחים ימלאו כח, ויבא ניב שפתים. אז תחל העת לדבר, בהדר כבודה, ורוח הדומיה יהיה המיטטרון, הפועל על שיטפת הדיבור, אשר יזל כנחלים ברוב עושר וכל חמדה, בורא ניב שפתים שלום לרחוק ולקרוב אמר ד' ורפאתיו. והיה פריו למאכל ועלהו לתרופה, להתיר פה אלמים.

הדממה ורוח הקדש ט

הדממה מביאה לידי רוח הקודש. וכל מה שרוח הקודש מתגבר באדם, ככה הוא מכיר את גודל ערכו של הדיבור, את פעולתו ואת גבורת שליטתו המעשית. וכפי מה שיהיה דיבורו יקר בעיניו, מפני מה שיודע הוא את ערכו, ככה יגדל ערכו באמת, ופעולת דיבורו תהיה נפלאה, ותתנוצץ עליו סגולת ישראל הפנימית, הקול קול יעקב, אין לך תפלה שנשמעת שאין בה מזרעו של יעקב.

שמות פרק ד

(י) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל ה' בֵּי אֲדֹנָי לֹא אִישׁ דְּבָרִים אֲנֹכִי גַם מִתְּמוֹל גַּם מִשְׁלָשׁ גַּם מֵאָז דִּבַּרְתָּ אֶל עֲבָדֶיךָ כִּי כָבֵד פֶּה וְכָבֵד לְשׁוֹן אֲנֹכִי:

מדרש תנחומא פרשת דברים - הוספה

[א] אלה הדברים אשר דבר משה (דברים א א). זש"ה אז ידלג כאיל פסח ותרון לשון אלם (ישעיה לה ו), בוא וראה כשאמר הקדוש ברוך הוא למשה (לך) [לכה] ואשלחך אל פרעה (שמות ג י), א"ל משה ביא אתה מעביר עלי, לא איש דברים אנכי (שם /שמות/ ד י), א"ל שבעים לשון עומדין בפלטרין של פרעה, שאם יבא פרוזביטרון ממקום אחר מדברים עמו בלשונו, ואני הולך בשליחותך, והם בודקין אותי לומר שאני שלוחו של מקום. וגלוי לפניהם שאיני יודע להשיח עמהם, אין שוחקין עלי, לומר

ראו שליח של מי שברא העולם, ואת כל הלשונות אינו יודע לשמוע ולהשיב, הוי בייא, לא איש דברים אנכי (שמות ד י). (הן אני) [ואני] ערל שפתים (שמות ו יב), אי"ל הקדוש ברוך הוא והרי אדם הראשון שלא למדו בריה, מנין היה יודע שבעים לשון, שנאמר ויקרא להם שמות (בראשית ב כ), שם לכל הבהמה אין כתיב כאן, אלא שמות, [מי שם פה לאדם שהיה קורא שמות שם לכל אחד ואחד משבעים לשון], הפה שאמר לא איש דברים אנכי, אמר אלה הדברים, והנביא צווח ואומר אז ידלג כאיל פסח ותרון לשון אלם, למה כי נבקעו במדבר מים ונחלים בערבה (ישעיה לה ו), לכך נאמר אלה הדברים.

שפת אמת דברים פרשת דברים

במדרש מוכיח אדם אחרי חן ימצא כו'. כי משה רבינו ע"ה אמר לא איש דברים אנכי ועיי"ז זכה לומר אלה הדברים וזכה להיות דבר ה' בפיו להיות לו חומש מחמשה חומשי תורה. ברוך משלם שכר טוב ליראיו. וזה עצמו שהי' מרע"ה כבד פה ולשון שכן צריך להיות שעיי' התורה יפתח הפה והלשון וכי"כ לאדם מערכי לב ומהי מענה לשון לכן הגדול שבנביאים לא הי' לו מעצמו פה ולשון. רק בכח התורה. כי הארון נשא את נושאו כמ"ש במדי הקדוש ברוך הוא למעלה ממשאו. ולכן אין התורה כמו סדר עולם הזה שכפי שלימות העושה נגמר המעשה. אבל העוסק בתורה בזה זוכה אל השלימות מרפא לשון עץ חיים שדברי תורה שנאמרים בפיו ולשונו מרפאין ומתירין את הלשון.